

Grøn og digital viden styrker Danmark

29

konkrete forslag til, hvordan vi skaber bæredygtig vækst og nye job

Forord

Du sidder med Akademikernes bidrag til, hvordan vi sammen udvikler Danmark som en bæredygtig nation, der løfter et medansvar i verden for en bedre fremtid i morgen.

Strategien fokuserer på de greb, der driver Danmarks rejse mod grøn omstilling, digital transformation og et fremtidssikret internationalt anerkendt viden- og produktionssamfund. Strategien henvender sig til alle, som arbejder med visioner for et fremtidssikret Danmark.

Vi har samlet de væsentligste prioriteter og bidrag fra akademikere i hele landet i 29 konkrete forslag til, hvordan vi fremmer danske styrkepositioner og sikrer landets fødekæde af grønne, digitale og eksportorienterede virksomheder med et stærkt vidensgrundlag.

Rigtig god læselyst

Lars Qvistgaard
Formand, Akademikerne

Akademikernes bidrag til en **grøn og digital** udvikling af Danmark

Danmark er et lille land med en åben økonomi. Vi har en veluddannet arbejdsstyrke, der gør, at vi har et erhvervsliv med solide styrkepositioner takket være produktion og serviceydelser med et højt indhold af viden.

Den bratte omvæltning i foråret 2020 fra opsving til dyb lavkonjunktur, pga. Corona-krisen, har skabt mulighed for gennemgribende politiske ændringer. Især tre viden- og vækstdrivere bliver afgørende for få genstartet økonomien og komme styrket ud af krisen:

Innovation: Virksomheder skal gå nye veje for at kunne overleve på såvel nationale som internationale markeder med stor og voksende konkurrence.

Iværksætteri: Nye virksomheder skal bidrage til at forny og forbedre vores erhvervsliv, dvs. øge produktivitet, effektivitet og jobskabelse.

Know-how: Vi skal sikre, at virksomhederne har viden og kompetencer på højeste niveau til at udvikle deres forretning agilt ift. kundernes og samfundets omskiftelige behov.

Den forgangne krisetid har vist, hvordan vi individuelt og kollektivt på kort tid kan ændre livsstil og vaner. Det har vrimlet med gode eksempler på, hvordan danske virksomheder og medarbejdere er innovative, fleksible og omstillingsparate – og finder nye veje sammen.

Selv om krisen har ramt såvel os som resten af verden, står vi i Danmark på en god og sund økonomi med stærke forudsætninger for at føre en ekspansiv

finanspolitik, som ikke bare holder gang i hjemmemarkedet, men også udnytter de nye eksportmuligheder, som krisen har skabt.

Fornyelse og innovation er ikke kun sket på de virksomheder, vi kender. Nye virksomheder har set dagens lys. Nicher er blevet skabt og nye forretningsmuligheder er opstået midt i en krisetid.

Digitalisering på alle niveauer i samfundet er sket på ganske kort tid, hvor betydningen af en fuldt udrullet og sikker IT-infrastruktur er blevet klar for alle.

Omlægning til bæredygtig produktion med øget efterspørgsel på og forbrug af grønne løsninger skal være med til at genstarte dansk økonomi.

Grøn omstilling og digitalisering er to vigtige styrkepositioner i Danmark. Her har vi opbygget en stærk viden og mange kompetencer, som virksomhederne bruger til at udvikle deres forretning. Nogle opgaver kræver specialistviden mens andre generalistkompetencer. Vi skal være i stand til at levere begge dele, og vi skal skabe bedre rammer og vilkår, så flere nye, grønne og digitale virksomheder kan være med til at vise vejen ud af krisen.

De konkrete forslag fordeler sig på tre kapitler. De første forslag er møntet på et stærkere videns- og produktions-samfund generelt i Danmark, og dernæst dykker vi ned i den grønne omstilling og den digitale transformation. Netop de felter er stærke her i landet - og vigtige for hele verden.

Forslagsoversigt

Kapitel 1 : Danmark som fremtidens viden- og produktionssamfund

TEMA 1: MERE VIDEN I VIRKSOMHEDERNE

- 1 Giv større fradrag på forsknings- og udviklingsaktiviteter
- 2 Styrk adgang til nye kompetencer og værktøjer
- 3 Skab bedre adgang til udvikling og test
- 4 Understøt flere strategiske viden-samarbejder

TEMA 2: EKSPORTEN SKAL STYRKES

- 5 Etabler en eksportordning for mindre virksomheder
- 6 Skab bedre adgang for danske spillere til nye verdensmarkeder

TEMA 3: FLERE NYE INNOVATIVE VIRKSOMHEDER SKAL VOKSE SIG STØRRE

- 7 Opret tværfaglige iværksætterforløb for studerende og nyuddannede
- 8 Opret iværksætterforløb for erfarne (lønmodtagere), der bliver ledige
- 9 Giv mulighed for 'Early stage' funding til opstartsvirksomhederne
- 10 Gør det nemmere at blive selvforsørgende via freelance

TEMA 4: TILFØRSEL AF NY VIDEN OG KOMPETENCER TIL SMV'ERNE

- 11 Etabler en bred erhvervsstøttepilotordning
- 12 Prioriter opgavematch, når arbejdsmarkedet er ved at gå i stå

Kapitel 2: Grøn omstilling – bidrag til en bæredygtig vej ud af krisen

TEMA 1: KLIMA OG MILJØINDSATSEN SKAL VÆRE HELHEDSORIENTERET

- 13 Placér myndighedsansvaret for klimaindsatsen centralt

TEMA 2: SATSNINGEN PÅ VEDVARENDE ENERGI SKAL UDBYGGES

- 14 Udnyt energien bedre ved en differentieret beskatning
- 15 Afsæt midler til lagring og transformation af vedvarende energi

TEMA 3 Udvikling af bæredygtig transport

- 16 Invester i grøn transport

TEMA 4 Store potentialer ved mere cirkulær økonomi

- 17 Indfør certificerings- og mærkningsordning
- 18 Gør op med køb og smid væk-kulturen
- 19 Lav en nordisk børs for genanvendelse (plast)
- 20 Stil grønne krav til offentlige indkøb og anlæg
- 21 Start grøn virksomhed
- 22 Invester i efteruddannelse i grøn omstilling

Kapitel 3: Fra økonomisk nedgang til digital frontløber

TEMA 1: DIFFERENTIERET ANVENDELSE AF DIGITALE TEKNOLOGIER

- 23 Afsæt flere midler til strategisk kompetenceudvikling og tilførsel
- 24 Flere skal med – styrk brugen af avancerede teknologier

TEMA 2: Tillid til digitalisering og data med klare spilleregler

- 25 God brug af data skaber fremtidens erhvervseventyr

TEMA 3: ØGET TEKNOLOGIFORSTÅELSE I UDDANNELSER GAVNER OGSÅ NYE VIRKSOMHEDER

- 26 Mere teknologiforståelse i uddannelserne
- 27 Flere Tech Startups med tværfaglige kompetencer

TEMA 4 Digitalisering kan gøre arbejdspladserne bedre

- 28 Nedsæt digital Task-force med fokus på styrket digital udgang af krisen
- 29 Inddrag medarbejdere ved indførelse af ny teknologi

Danmark som fremtidens

Der er behov for at investere i at genskabe og udvikle et velfungerende arbejdsmarked med gode rammer for alle typer virksomheder og medarbejdere – fra freelancere og nye mikrovirksomheder over etablerede mellemstore virksomheder til de største fyrtårne.

Vi skal stimulere det private forbrug, som er rettet mod det danske marked og sikre produktiviteten i de virksomheder, der leverer hertil. Samtidig er det vigtigt, at vi forbereder os på, at der igen kommer gang i verdensmarkederne og dermed i eksporten. Viden, kreativitet og modet til at handle er forudsætninger for at kunne udvikle innovative services og produktion, som imødekommer den nye virkelighed, som både kunder og leverandører opererer i.

Tilførsel af ny viden og kompetencer til virksomhederne kan ske på flere måder: ansættelse af nye medarbejdere, efteruddannelse af eksisterende medarbejdere og levering/indkøb af andre virksomheders eller freelance-res viden til konkret opgaveløsning. Der bør sættes turbo på alle metoder til at hjælpe virksomhederne til at bringe ny viden i spil.

Vi skal udvikle de bedste rammer for stærk innovation, for selvstændige og freelancere, for de gode match mellem virksomheder og nye medarbejdere - og sikre, at kompetenceudviklingen øges i arbejdsstyrken. På den måde kan vi fastholde og udvikle Danmarks produktivitet og konkurrenceevne.

viden- og produktionssamfund

En omstillingsparat og viden-baseret produktion kræver løbende ny viden.

Ny viden i virksomhederne styrkes med øgede incitamentter til at investere i udvikling af ny viden – bl.a. via FoU-aktiviteter. Og det kræver overblik over hvilke kompetencer, der er brug for, hvor de findes henne og måske hjælp til, hvordan de faktisk tilknyttes og anvendes i virksomheden.

For dansk, kommerciel innovation og succes skyldes bl.a. den højt kvalificerede arbejdsstyrke og vores evner til at samarbejde på tværs og profitere af det flade hierarki, der findes i mange danske virksomheder. De forhold bør vi udnytte langt bedre og konkret ansøre, at ekspertisen samles og i fællesskab udvikle bedre rammer for nye produkter, services og know-how, som vi bl.a. har set det i de sidste års udvikling af Fintech-miljøet.

Styrkelse af kommercialisering af dansk viden kræver, at flere virksomheder, herunder også iværksættere og små- og mellemstore virksomheder, får bedre mulighed for at indgå i offentlige-private innovationssamarbejder (OPI) og bedre adgang til testmiljøer. Dette kan være indenfor områder, hvor Danmark har en international anerkendt styrkeposition, fx indenfor bæredygtig forsyning. Herved styrkes også eksportpotentialet for flere, mindre virksomheder.

KAPITEL 1 • TEMA 1 • MERE VIDEN I VIRKSOMHEDERNE

Forslag 1

Giv større fradrag på forsknings- og udviklingsaktiviteter

Virksomhedernes skattefradrag til forsknings- og udviklingsaktiviteter (FoU) bør øges til 130 pct. frem mod 2025. Det er centralt for niveauet af FoU de kommende år, at det gøres meget attraktivt for virksomhederne at investere heri.

Forslag 2

Styrk adgang til nye kompetencer og værktøjer

Der skal etableres et Kompetencecenter med viden og værktøjer til at lette virksomhedernes adgang til ny viden og nye kompetencer, som fx i virtuel form og ved 'back-office' hjælp kan servicere de øvrige virksomhedsindgange, der er via bl.a. erhvervsfremme- og innovations-systemet. Med overblik over udbuddet af specialiserede kompetencer i hele landet og muligheder for kompetenceudvikling til medarbejdere, så virksomheders efterspørgsel på ny viden ikke begrænses af det lokale udbud. Centret kan bistå virksomheder med at finde veje til eventuel medfinansiering af indkøb af VEU-produkter, rabatordninger mv.

Forslag 3

Skab bedre adgang til udvikling og test

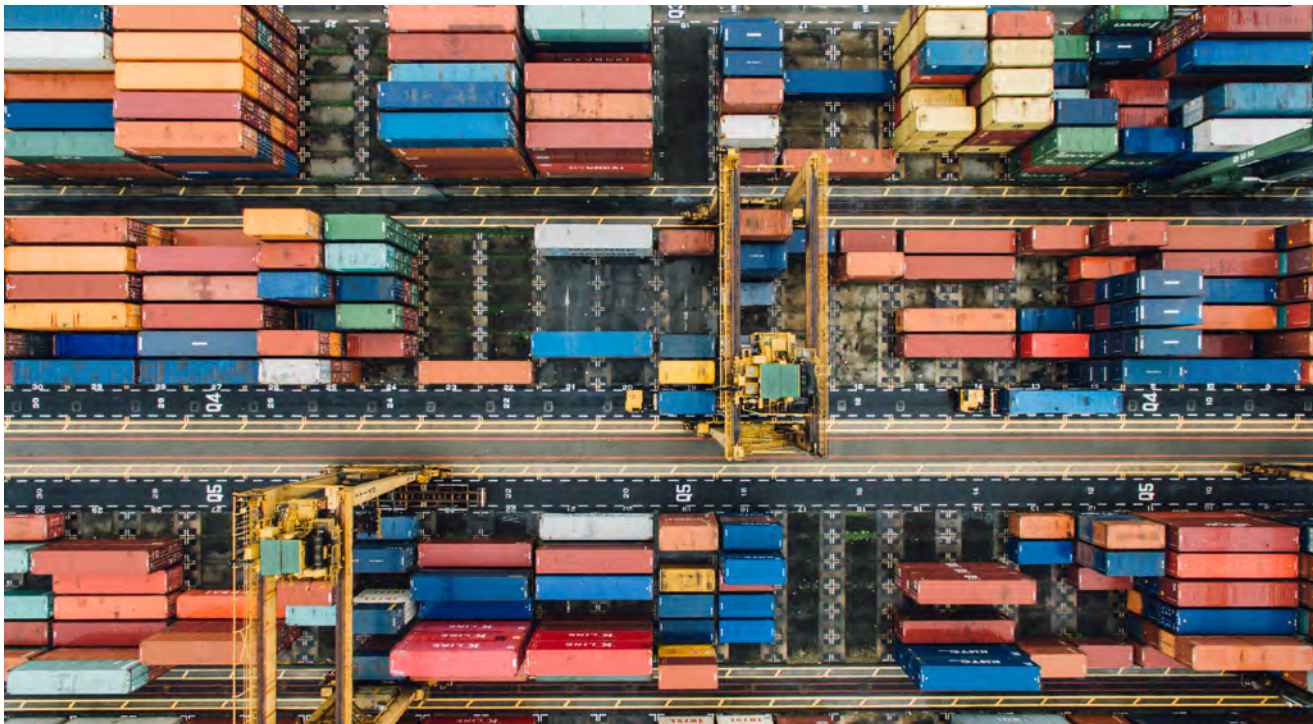
Offentlige selskaber og systemejere skal åbne op for, at iværksættere og mindre virksomheder kan udvikle og teste ny viden, services og produkter. Samtidig skal det offentlige sætte mulige offentlige grunde, bygninger og services til rådighed til test og udvikling, og der bør etableres en pulje til små virksomheder og iværksættere, som vil teste service og produkter i et større miljø. Der skal desuden ses på bedre implementering af de nye rammer for udbud, som både EU og Danmark har vedtaget indenfor de sidste år.

Forslag 4

Understøt flere strategiske viden-samarbejder

Der skal afsættes puljemidler til at understøtte nye samarbejder mellem virksomheder, klynger og faglige organisationer samt relevante miljøer indenfor felter med ny, efterspurgt viden.

KAPITEL 1 ● TEMA 2 ● EKSPORTEN SKAL STYRKES

Det er især eksporten, der rammes hårdt af Coronakrisens økonomiske slagside.

Vi skal holde hånden under de eksporterende erhverv i takt med, at eksportmuligheder åbner mere op. Men vi skal også turde gå nye veje. Flere, også nye, virksomheder, der aflæser markedets ændrede behov agilt og ser nye niches, skal med. Der mangler en decideret eksportordning målrettet mindre virksomheder uden den store interne kapacitet. Samt et bredere fokus på at skubbe til internationaliseringen af virksomheder, hvis produkter og services efterspørges globalt. Robotklyngen på Fyn er et godt eksempel på, hvordan flere virksomheder sammen kan ledes ud på internationale markeder - og dermed har bidraget til, at robot-området er blevet en dansk styrkeposition i international sammenhæng.

Forslag 5

Etabler en eksportordning for mindre virksomheder

Eksportrådets nuværende bistand er målrettet større virksomheder, da deres tilbud bærer præg af en forventning om, at virksomheden har flere ressourcer til at omsætte vejledningen til handling, end de mindre har. Der er brug for en støtteordning, der decideret er målrettet små og mindre virksomheder, og som tager højde for SMV'ernes mindre administrative kapacitet, så rådgivningen faktisk bliver omsat til handling i virksomhederne. Der kan med stor nytte kobles kompetenceudvikling og kompetencetilførsel på, så virksomhedernes medarbejdere kan fastholde og udvikle eksporttiltag i takt med, at eksportmuligheder opstår og ændres de kommende år.

Forslag 6

Skab bedre adgang for danske spillere til nye verdensmarkeder

Mindre virksomheder har svært ved at komme ud på internationale markeder alene – uanset om de har godt fat i kunderne her til lands. Derfor skal der afsættes midler til en ordning, som bistår flere mindre virksomheder i at gå fra at være en stærk dansk spiller til også at kunne drible godt på et internationalt marked. Ordningen skal betinges af inddragelse af mindre virksomheder i konkrete aktiviteter, hvor virksomhederne bringes ud på internationale markeder og/eller stærke internationale klynger. Med det formål at øge antallet af kunder eller finde flere kilder til innovation af services eller produkter. Forskellige aktører skal kunne søge ordningen, og skal som minimum søges af to aktører i fællesskab. Relevante aktører kan være store virksomheder, universiteter og klynger.

KAPITEL 1 ● TEMA 3 ● FLERE NYE INNOVATIVE VIRKSOMHEDER SKAL VOKSE SIG STØRRE

Akademiker-iværksættere har højere omsætning og værditilvækst end andre iværksættere; med særlig høj økonomisk performance i virksomheder med tværfaglige akademikerteams, da de har lettere ved at tiltrække investorer og kapital¹. Nye virksomheder opstår ofte, fordi de aflæser markedets ændrede behov først. Og vi har brug for at holde hånden under de nye virksomheder i krisetider, for det er i de nye virksomheder, at nettojobskabelsen sker. Der er under corona-krisen sket en halvering af antal nystartede virksomheder sammenlignet med tilsvarende periode året før

Freelancerne er med til at imødekomme den mindre men dog eksisterende efterspørgsel i og med, at de kan levere opgaveløsning uden at stille krav om ansættelse. Hvis små enkeltmandsvirksomheder og freelancerne får bedre vilkår og opstartsmuligheder, så flere tør taget springet og skabe sin egen biks, får vi et mere fleksibelt flow af opgaveløsning, og det bliver nemmere at hente nye kompetencer ind i virksomhederne.

De gode erfaringer fra hackatons med studerende, iværksættere/virksomheder og investorer med "challenge-baseret undervisning" bør udvides. Ligeså viser analyser og projekter, at erfarne højtuddannede, der bliver selvstændige, har gode chancer; ikke bare for overlevelse - men også vækst. Erfarne har dyb viden, bred erfaring og et stort netværk. Til inspiration kan nævnes den nordjyske etableringsordning, som har flotte effekter af forløb for ledige. Forløbene bør anspore til tværfaglig opgaveløsning i teams, da det er med til at skabe flere nye virksomheder efterfølgende.

Men der er også brug for decideret økonomisk bistand til de nye virksomheder. Finanskrisen i 2008 fortæller os desværre, at nye virksomheder bliver ramt meget hårdt: Det blev både dyrere og sværere at få lån for denne gruppe, og det tog lang tid at komme tilbage til samme niveau (antal) som før krisen. Hertil kommer, at investeringslysten i nye virksomheder blandt nationale og internationale investorer også ventes at være falde².

Forslag 7

Opret tværfaglige iværksætterforløb for studerende og nyuddannede

Der er brug for tiltag, der fokuserer på viden og tværfaglighed som grundlag for opstarts-virksomhederne i Danmark. På tværs af fag og fakulteter skal der udbydes flere tværgående iværksætterforløb, ligesom nyuddannede, som gerne vil prøve kræfter med iværksætteri og freelance, tilbydes sommerskole-forløb med fokus på forretningsforståelse, tilbudsgivning, pitch og tværfagligt samarbejde. Derfor skal der oprettes en pulje med midler, som bl.a. kan søges af universiteter og foreninger, som udbyder tværfaglige iværksætterforløb.

Forslag 8

Opret iværksætterforløb for erfarne (lønmodtagere), der bliver ledige

Erfarne lønmodtagere, der ønsker at starte egen virksomhed, skal tilbydes et iværksætterforløb. Forløbet skal levere rådgivning, sparring, undervisning samt have fokus på teams og netværk. Der skal screenes ved visitation, så man sikrer, at der er både lyst og evner til at drive sin egen forretning.

Forslag 9

Giv mulighed for 'Early stage' funding til opstartsvirksomhederne

Der mangler tidlig investering til virksomheder, der er ved at starte op. De gældende muligheder kræver medfinansiering fra banken, og det gør, at flere virksomheder ikke kommer ud af starthullerne. Ordningen bør placeres i Erhvervsstyrelsen eller Innovationsfonden.

Forslag 10

Gør det nemmere at blive selvforsørgende via freelance

Freelancere, som er delvis selvforsørgende og er i gang med at udvide kundekredsen, skal ikke stå til rådighed for et fuldtidsjob, herunder jobsøgning og aktiveringskrav, når de modtager supplerende dagpenge. De skal alene stå til rådighed i den tid, som de modtager supplerende dagpenge for, og fx kundemøder bør accepteres på linje med at deltage i aktive tilbud.

SMV'erne udgør den absolut største andel virksomheder i Danmark, men har et noget lavere vidensniveau end de store virksomheder.

Virksomheder, som ansætter en akademiker, opnår 41 pct. højere vækst over en femårig periode og har bedre chancer for at overleve i den hårde konkurrence end virksomheder uden akademikere². Det er derfor bekymrende, når kun 20 pct. af små og mellemstore virksomheder har akademikere ansat. Tal fra 2019 viser dog en langsomt stigende udvikling i antal højtuddannede medarbejdere³; en udvikling, der meget vel kan gå i stå nu. Men den danske økonomi hviler på, om SMV'erne lykkes med at løse de nye opgaver, der opstår i kølvandet på krisen.

En af udfordringerne ved at finde den rigtige akademiske medarbejder er dels den indsigt, det kræver for virksomhederne i hvilke opgaver, der faktisk skal løses – fx i at få en velfungerende nethandel op at stå med digital markedsføring. Og dels hvilke kompetencer, der skal til at løse opgaven, og hvor de findes. Det kan i sig selv godt være en udfordring; særligt hvis ens virksomhed er placeret langt væk fra de store uddannelsesbyer. Står opgaverne til gengæld klart, og der er et stærkt overblik over kompetenceudbuddet, reduceres omkostningerne betragteligt. Og så kan opgaveløsningen komme hurtigere i gang.

³ Undersøgelse fra 2017 gennemført af Epinion for Akademikernes A-kasse og Djøf

⁴ Akademikerne "Akademikere i Tal og Ord", 2019. https://www.akademikerne.dk/wp-content/uploads/2020/02/TalOgOrd_eBog.pdf

Forslag 11

Etabler en bred erhvervsstøtte-pilotordning

Mindre virksomheder med max 100 ansatte skal have en bred erhvervsstøtteordning, der med reference til den tidligere videnpilot dækker en væsentlig del af virksomhedens udgift til lønnen i op til et halvt år til den første ordinært ansatte, højtuddannede medarbejder indenfor et givent forretningsområde i virksomheden. Er virksomheden beliggende i yder- eller landområde bør ordningen være 1-årig, og max antallet af allerede ansatte bør være på 250. Ordningen kan målrettes grøn og digital omstilling samt eksport.

Forslag 12

Prioriter opgavematch, når arbejds-markedet er ved at gå i stå

Der skal udvikles en ordning, hvor der gives hjælp til identifikation og synliggørelse af specifikke, uløste opgaver i virksomhederne til brug for bl.a. højtuddannede ledige, faglige organisationer og a-kasser samt jobcentre, som arbejder aktivt for bedre og hurtigere match.

Grøn - bidrag til en

Coronakrisen har vist, at en forbedring af vores klima og miljø er inden for rækkevidde, at en omstilling og store fremskridt kan ske på kort tid. Grøn omstilling kan blive en afgørende vækstmotor efter krisen. Når vi igangsætter massive økonomiske investeringer fra offentlige og private aktører for at få gang i samfundet igen, skal fokus være en miljøbevidst omstilling for alle i den måde vi lever, producerer, transporterer og forbruger på. Investeringerne skal understøtte og hjælpe borgere og virksomheder i overgangen til en klimaneutral økonomi.

Gennem samarbejde på tværs af professioner og sektorer spiller akademikere en central rolle i at øge innovationskraften og udvikle nye grønne løsninger i både private virksomheder og offentlige institutioner.

En veluddannet arbejdsstyrke kombineret med en stærk samarbejdskultur på tværs af fag og hierarkier har været med til at sikre os fleksible omstillingsparate virksomheder, der klarer sig godt i den internationale konkurrence og har bragt os i en førerposition inden for grønne løsninger og bæredygtige produktion.

Kvaliteten af vores grønne innovation, dvs. forsknings- og innovationskraften, ligger helt i top sammenlignet med andre EU-lande. Og den grønne innovation har en positiv spil-over effekt og værdi for hele samfundet og ikke kun for det område, som innovationen udspringer af ⁵. Men vores førerposition er ikke givet. Den forudsætter en langsigtet og koordineret indsats samt et vedvarende intensivt arbejde med at sikre en grøn innovation af høj kvalitet. Vi foreslår derfor en række initiativer til omlægning af erhvervsstøtten, som kan få en afgørende positiv effekt på både økonomi, klima og miljø. Initiativerne skal bidrage til at øge forståelsen af, hvordan enkelte områder, ressourcer og kompetencer kan gøre en forskel for helheden og sætte gang i en positiv grøn udvikling.

⁵ Kraka, Deloitte "Innovation - nøglen til bæredygtig vækst, rapport" 2020

⁶ EU Kommissionen "Green deal", januar 2020

omstilling

bæredygtig vej ud af krisen

I denne strategi har vi valgt at fokusere på energi, transport og cirkulær økonomi som bærende elementer i en grøn omstilling. Det har vi, fordi energi og transport udgør de to største klima- og miljøsyndere. Energi tegner sig for mere end 75 pct. af EU's drivhusgas-udledning og transport for 40 pct. af emissionsudledningen⁶. Offentlige investeringer i energi og transport kunne udgøre væsentlige bidrag til at sætte gang i dansk økonomi efter krisen. Men det er ikke nok med fokus på energi og transport for at realisere klima- og miljømål.

Vi skal indstille os på at skabe en mere ressource-effektiv produktion og forbrug, som må omfatte hele det økonomiske kredsløb, hvor vi får alle aktører til at samarbejde og sikre en omlægning til en cirkulær økonomi.

Et mere effektivt forbrug af de begrænsede ressourcer indebærer et opgør med den suboptimering, som finder sted i den enkelte sektor og/eller område.

Suboptimeringen skal erstattes med fokus på en systemtilgang, hvor der må ses samlet på, hvordan de enkelte sektorer gensidigt påvirker hinanden. Det betyder, at der skal ske en koordinering, vidensdeling og et strategisk samarbejde på tværs af kommuner, regioner, virksomheder og vidensinstitutioner for at skabe et overblik og en langsigtet fælles plan for initiativer og ansvarsfordeling.

Forslag 13

Placér myndighedsansvaret for klimaindsatsen centralt

Myndighedsansvaret for miljø- og klimatilpasninger skal placeres centralt og med en forudsigelig finansieringsramme. Helhedstænkning omkring klimaløsninger på tværs af kommuner og regioner er nødvendig for at undgå fragmenterede og dyre løsninger. I dag ligger opgaven med drifts-, implementerings- og myndighedsansvar for de statsligt fastlagte miljøregler decentralt. Men når myndighedsansvaret for at kontrollere og regulere virksomheder ligger dér, hvor virksomhederne også har deres forretning, medfører det en risiko for, at erhvervsinteresser prioriteres højere end miljøet. Det vil en centralisering af myndighedsansvaret gøre op med.

KAPITEL 2 ● TEMA 2 ● SATSNINGEN PÅ VEDVARENDE ENERGI SKAL UDBYGGES

Udvikling og anvendelse af vedvarende energikilder som sol og vind er centralt i den grønne omstilling i Danmark.

Vi er allerede godt på vej takket være tidligere tiders banebrydende pionerindsatser med dertilhørende investeringer i vedvarende energiproduktion og vidensopbygning inden for vindenergi. Investeringer i vedvarende energi og energieffektiviseringer er en god forretning. Danske virksomheder har historisk været gode til at producere og eksportere produkter og løsninger, som understøtter omlægning af energiproduktion og -forbrug. Som følge heraf er både direkte og indirekte vækst- og beskæftigelseseffekter betydelige⁷. Denne udvikling vil fortsætte på den anden side af krisen, for behovet for disse løsninger er til stede internationalt. Danmark er det land i EU-15, hvor eksport af energiteknologi udgør den største andel af den samlede vareeksport og markedet for energi-effektive løsninger kommer til at vokse⁸.

⁷ Årsværkskabte grønne varer og tjenester udgjorde samlet 182.488 årsværk i 2017 svarende til 12 pct. af jobtotalen i det danske erhvervsliv. Årsværk alene for de grønne varer og tjenester udgjorde mere end 76.000 årsværk i 2017, "Den grønne beskæftigelse", Concito marts 2019

⁸ "Anbefalinger til en balanceret energipolitik – potentialer for energieffektivitet i Danmark", Helge Sigurd Næss-Schmidt m.fl. Copenhagen Economics april 2018.

Forslag 14

Udnyt energien bedre ved en differentieret beskatning

Det er vigtigt at finde en fornuftig balance mellem den energi, vi producerer, den vi lagrer og den, vi forbruger. Dette kan ske ved udbygning af et intelligent el-net, hvor nogle apparater venter med at bruge strøm, indtil der er et stort udbud. Prisfastsættelsen skal indrettes herefter, så forbrugeren sikres en lav pris på energi i perioder med højt udbud - og omvendt. At bruge energien, når den er til rådighed, vil kunne bidrage til en bedre samlet energiudnyttelse.

Forslag 15

Afsæt midler til lagring og transformation af vedvarende energi

Vi skal blive bedre til at udnytte de stigende mængder vedvarende energi i et mere fleksibelt og integreret energisystem. Det kræver store forandringer i energiforsyningen. Der bør derfor afsættes midler til at udvikle, demonstrere og teste systemer for lagring og transformation af energi fra vedvarende energikilder samt midler til løbende udskiftning af det produktionsapparat, der leverer vedvarende energi (møllevinger, solpaneler m.v.).

Infrastruktur er vigtig for produktivitet og produktion i store dele af økonomien i både den private og offentlige sektor.

I Danmark, såvel som i andre dele af verden, er transport den største og hurtigst voksende kilde til udledning af drivhusgasser. De seneste 30 år er udledningerne vokset med næsten 30 pct., og udviklingen ser ud til at fortsætte. Vejtransport står for over 70 pct. af den samlede andel af udledning inden for transportområdet. Bykommuner er tunge udledere af CO₂, og klima- og bæredygtighedshensyn skal derfor indarbejdes i planlægningsgrundlagene og i transportpolitikken. Danmark ligger under det europæiske gennemsnit for andelen af vedvarende energi i transportsektoren. Den mest effektive måde at ændre dette er ved at elektrificere så meget af transportsektoren som muligt. Der, hvor elektrificering ikke er mulig, bør der udvikles andre CO₂ neutrale brændstoffer. Der bør også investeres endnu mere i at udbygge et sammenhængende cykelstisystem med øget kapacitet, der kan fungere som en integreret del i den offentlige transport.

Offentlige investeringer i udvikling af en bæredygtig transport kan derfor blive vigtige for at genstarte dansk økonomi. Strategiske partnerskaber mellem offentlige og private aktører har været med til at udvikle mere energieffektive former for transport, der kan testes i stor skala. Danmark kan således blive et "laboratorium" for udviklingen af en bæredygtig og billigere trafik.

Forslag 16

Invester i grøn transport

En omlægning af fremtidens energiinfrastruktur til transport kræver investeringer i forskning og udvikling af løsninger på elektrificering af transporten samt nye bæredygtige CO2 neutrale brændstoffer, der kan komme til at fungere som erstatning i forbrændingsmotorer fx Power2X- teknologier, der tillader overførsel af energi fra elektricitetssektoren til at blive anvendt i andre sektorer.

Krisen har vist os, at vi, både individer og virksomheder, relativt hurtigt er i stand til at ændre adfærd og omstille vores forbrug. Det tegner godt for omlægning af vores samfund til en cirkulær økonomi, hvor den samlede produktion udvikles med større fokus på hele produktionens cyklus med vægt på genbrug af produkter og genanvendelse af materialer. Det skal være muligt, at affalds- eller biprodukter fra én produktion kan overgå og blive råmateriale i en anden produktion. Kvaliteten af råstofferne kan fx bevares, ved at etablere en materialebank for alt genanvendeligt materiale (metaller, glas, træ m.v.). På den måde går ingen ressourcer tabt, og materialerne bevarer deres værdi. Det kræver, at vi sikrer, at producenter får et ansvar for hele værdikæden og for tilbagetagning af genanvendelige produkter, men også at genbrug og køb af genanvendeligt og brugte materialer gøres langt billigere.

KAPITEL 2 ● TEMA 4 ● STORE POTENTIALER VED EN MERE CIRKULÆR ØKONOMI

Forslag 17

Indfør certificerings- og mærkningsordning

Det skal gøres nemmere og mere attraktivt for virksomheder og forbrugere at genanvende og træffe bæredygtige, grønne valg. Det kræver, at alle skal guides til at træffe bedre miljø- og klimavalg. Derfor skal vi udvide certificerings- og mærkningsordninger, der kan give virksomheder et incitament for at udvikle bæredygtige produkter. Det gælder bl.a. i byggebranchen, hvor det vil kunne reducere produktion af nye materialer og mindske mængden af affald. Der bør derfor stilles krav om en selektiv nedrivning, hvor farlige materialer og stoffer sorteres fra, og genanvendelige byggematerialer identificeres. Det skal kombineres med en certificering af dem, som forestår nedrivning og opførelse af byggeri og mærkning af genanvendelige byggematerialer. På denne måde kan materialer tilbageføres og indgå i nyt byggeri.

Forslag 18

Gør op med køb og smid væk-kulturen

Det skal være billigere for forbrugere at få produkter repareret, fx ved at sænke momsen på reparationer. Det vil fremme en cirkulær økonomi og være et skridt på vejen mod et opgør med en køb-og-smid-væk kultur, som belaster vores klima og miljø.

Forslag 19

Lav en nordisk børs for genanvendelse (plast)

Nordisk Ministerråd skal afsætte midler til at investere i storskala-genanvendelsessystemer - som fx plast, hvor vi kan indsamle og genbruge mere af det plastaffald, som husholdninger og kommuner genererer i Norden. Formålet er både at sikre opnåelse af klimamål og at sikre, at virksomheder kan skabe solid forretning på genanvendte materialer.

Forslag 20

Stil grønne krav til offentlige indkøb og anlæg

Grønne krav bør veje tungt, når der skal løses opgaver i den offentlige sektor⁹. Der skal stilles krav til bæredygtighed ifm. alle offentlige indkøb, herunder grønne krav til offentligt bygge- og anlægsarbejde, hvor der fokuseres på totaløkonomien, dvs. hele værdikæden i produktionen. Ofte vil der kunne indhentes store besparelser på driften som følge af et mindre energiforbrug. Desuden vil krav til bæredygtighed ifm. offentlige indkøb generere en efterspørgsel på mere miljøvenlige og ressourceeffektive produkter og løsninger¹⁰.

⁹ = Der blevet stillet mindst ét grønt krav i 71 % af de offentlige udbud Monitorering af grønne indkøb i offentlige institutioner, Miljø- og fødevareministeriet 2016.
¹⁰ = Erhvervsministeriet.

Forslag 21

Start grøn virksomhed

Der afsættes en grøn iværksætterpulje med det formål at øge grønne iværksættervirksomheders adgang til kapital. Grønne iværksættere kunne fx være opstartsvirksomheder, der baserer deres forretningsmodel på at fremme genbrug, tilbagetagsordninger for produkter eller produkter produceret af genanvendte ressourcer. En grøn iværksætterpulje vil sikre en generation af nye virksomheder, der kan videreudvikle Danmarks styrkeposition inden for grøn omstilling.

Forslag 22

Investér i efteruddannelse i grøn omstilling

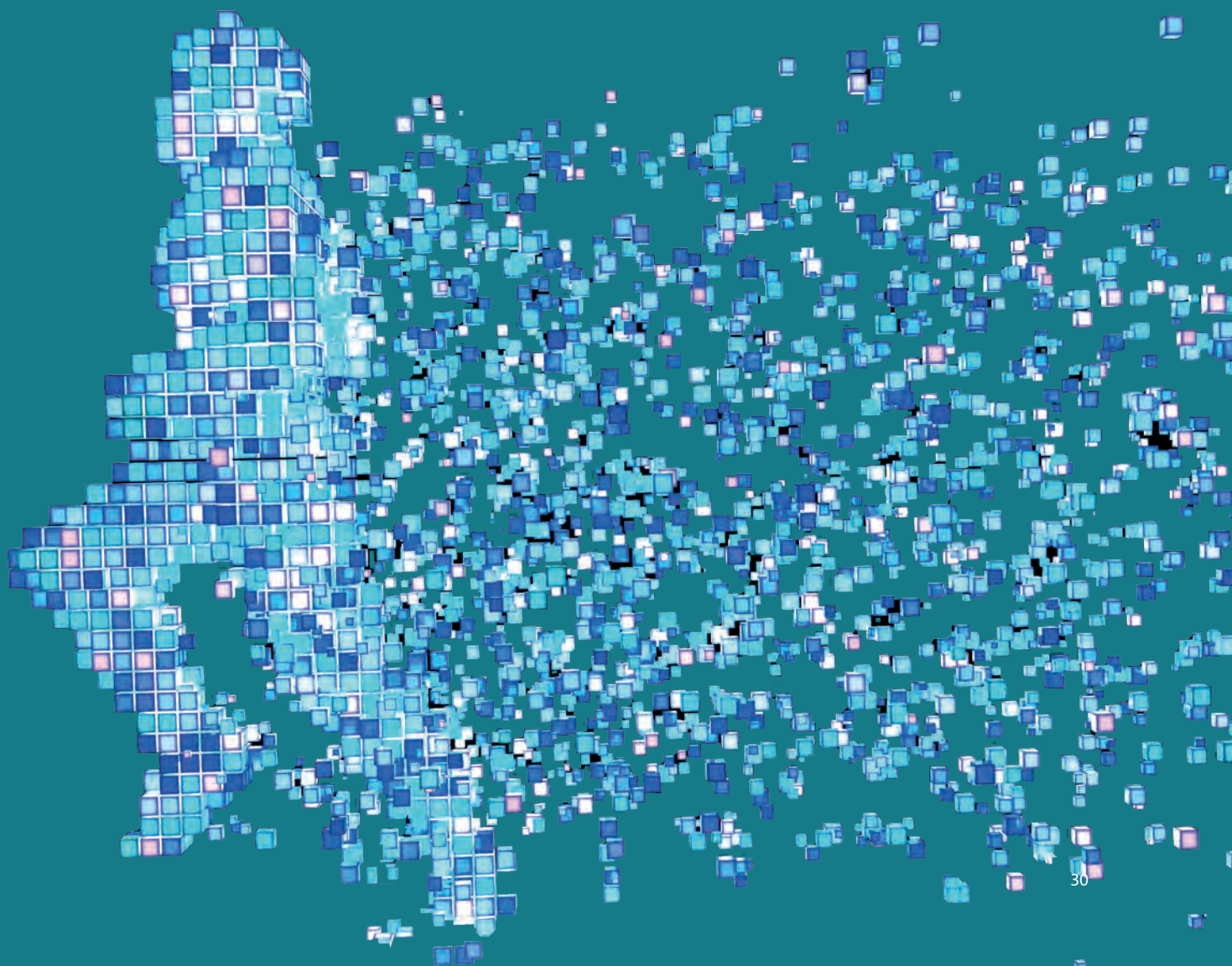
Det afsættes midler til en grøn efteruddannelsespulje. Midler kan anvendes af virksomheder, som ønsker at sende medarbejdere på efteruddannelse som et led i en grøn omstillingsproces. Midlerne kan også anvendes som finansiering til universiteter som udvikler og udbyder "grønne" virksomhedsrettede efteruddannelsesforløb.

KAPITEL 3

Fra økonomisk nedgang

Digitale teknologier udvikler sig eksponentielt og åbner for nye muligheder for at skabe nye tjenester, services og produkter. Digitalisering bidrager til vækst og øget velfærd og er derfor en af nøglerne til hurtigt at genoprette dansk økonomi og accelerere virksomhedernes produktivitet og effektivitet efter en økonomisk nedgang.

En lang række studier viser, at produktiviteten stiger blandt virksomheder, der anvender og investerer i digitale teknologier. Fx er brug af digital teknologi i administration, ressourceplanlægning og salg i danske virksomheder forbundet med en værditilvækst på 22 pct¹¹.

til digital frontløber

Digitale teknologier har den store fordel, at de ikke er forbundet med variable omkostninger, når først etableringsomkostningerne er betalt. Teknologierne er derfor med til at sikre, at virksomhederne har lettere ved at skalere op eller ned hurtigt og dermed gøre danske virksomheder mere modstandsdygtige og omstillingsparate.

Styrket brug af avancerede teknologier er en af nøglerne til at kickstarte virksomheders vækst og på sigt styrke vores konkurrenceevne. Det kræver mod, viden og eksperter, som ved, hvordan teknologien bedst kan omsættes til værdi. Derudover kræver det typisk en ny organisering i virksomheden og et blik for, hvordan de nye teknologier styrker og ændrer arbejdsgange og processer.

Mange store danske virksomheder er i front, når det kommer til basal digitalisering som hjemmesider, e-handel, sociale medier. Samtidig har vi en veludbygget digital infrastruktur med gode digitale løsninger i den offentlige sektor. Derimod har det vist sig at være svært for mellemstore ikke-teknologibaserede virksomheder at komme i gang med brugen af de avancerede teknologier. Danske virksomheder er europamestre i basal digitalisering, men det er fortsat kun en lille andel på ca. 14%, der satser på mere avanceret teknologi.

Mange mindre virksomheder har dog ikke så let ved at komme med på den nye digitale bølge – og derfor har krisen også ramt dem ekstra hårdt¹². Det skal der laves om på, så vi kommer styrket ud af krisen og er bedre rustet i fremtiden. En af vejene til en yderligere digitalisering i virksomhederne er et samarbejde med det eksisterende videns-, innovations- og udviklingssystem. Det sker desværre for sjældent, fordi mange virksomhederne ikke har kapacitet til at afsætte de nødvendige ressourcer og er "fanget" i den daglige drift.

Det er vigtigt at styrke offentligt og privat innovationssamarbejde i krydsfeltet mellem de nye digitale teknologier og danske styrkepositioner. Det gælder bl.a. inden for life science og grøn teknologi. Helt grundlæggende er det nødvendigt at både ledere og medarbejdere styrker deres viden om digitale teknologier og på den måde øger den digitale forestillings- og handlekraft¹³.

11= Erhvervsministeriet "Danmarks digitale vækst", 2019"

12= DI analyse 2018

13 = Digital forestillingskraft er evnen til, at tænke med digitale teknologier, for at forandre det kendte til det mulige – altså organisationers evne til at identificere områder, hvor det på en meningsfuld måde giver værdi at arbejde med digitale teknologier. (Claus Andreas Foss Rosenstand, Reimer Ivang)

Der er stor forskel på virksomheders brug af digitale teknologier. Nogle anvender alene basale digitale teknologier, mens andre mere avancerede digitale teknologier. Både virksomhedernes størrelse, men også den sektor, de opererer i, har betydning for ressourcer og kapacitet i teknologivalget.

Mindre private virksomheder møder andre krav fra kunder end offentlige institutioner fra borgere og brugere. Samarbejder mellem den offentlige og private sektor indenfor digital udvikling skaber derfor løbende nye forretningsområder i krydsfeltet mellem fx agil udvikling og krav om sikkerhed. Alle vegne kræver den digitale transformation dog, at man har blik for, at der både er behov for digitale generalister/integratorer samt digitale specialister for at løse de mange nye opgaver¹⁴.

Tempoet for vidensdeling med fx avanceret mobilkommunikation og intelligente søgemaskiner gør det både muligt og nødvendigt at styrke samarbejdet mellem medarbejdere med forskellige fagligheder og jobfunktioner; især når det kommer til datadreven forretning. Det er vigtigt, at de som bestiller, udvikler og implementerer de mange nye digitale teknologier på arbejdspladserne og i samfundet fungerer godt sammen. Strategisk kompetenceudvikling for alle medarbejdere må tænkes ind som en driver for virksomhedernes digitale transformation, og både den enkeltes kompetencer og medarbejdernes evne til at samarbejde om det digitale gør virksomhederne bedre til at navigere i nye teknologier og bidrage til at styrke arbejdspladsens overordnede udvikling.

¹⁴ = <https://digitaldogme.dk/wp-content/uploads/2020/03/Det-digiale-Kompetencebarometer-2020.pdf>

Forslag 23

Afsæt flere midler til strategisk kompetenceudvikling og tilførsel

Der skal afsættes en pulje målrettet højtuddannede, så flere bliver up-to-date som digitale integratorer og kan støtte virksomhederne i deres digitale transformation fx med bedre brug af online salg- og markedsføring, kunde-håndtering og fjernstyring samt automatisering af produktion og services.

Der bør desuden afsættes en pulje øremærket digital kompetenceudvikling af ledige, videregående uddannede, så de som fx digitale generalister/koordinatorer kan hjælpe landets virksomheder i gang med den digitale transformation.

Forslag 24

Flere skal med – styrk brugen af avancerede teknologier

Der bør oprettes 'Digital Innovations Hubs', som styrker brugen af avancerede teknologier bredt i erhvervslivet. Indsatsen skal gøre det nemmere for langt flere virksomheder at indgå i viden-, innovations- og udviklingssamarbejder og dermed også sikre god udmøntning af kommende EU-investeringer i Danmark.

Digital Innovation Hubs' vil mindske de konkrete barrierer, som virksomhederne møder i dag i de eksisterende tilbud, og vil kunne vejlede virksomhederne i hvilke kompetencer, der skal til – også 'in house' – for at sikre god implementering af de avancerede teknologier.

Den teknologiske udvikling kan og skal være en gevinst for alle, men jo klogere vi bliver på de digitale teknologier, og jo længere tid vi lever med dem, jo tydeligere er det også, at udviklingen ikke er risikofri.

Vores data kan misbruges. Vi skal derfor sikre gennemsigtighed, tillid og ret til egne data samt fair konkurrence, så både store og små virksomheder har mulighed for at udvikle og bruge de nye teknologier. Nye forretningsmodeller baseret på data, bedre offentlig borgerservice og øget produktivitet, er nogle af de fordele, den nye teknologi rummer. Men disse fordele kan, hvis de ikke håndteres med respekt for de iboende etiske dilemmaer, der følger med den teknologiske udvikling, hurtigt vise sig at være kritisk for retssikkerheden for borgere og forbrugere.

Derfor er der behov for frihed til at forske, udvikle og afprøve, hvordan data bedst muligt udnyttes og sætter gang i ny udvikling. Men vi skal stille klare krav til, hvordan data anvendes, når udviklingen går fra test til brug. Både virksomheder, myndigheder, forbrugere og borgere skal kende til faldgruber og operere ud fra transparente retningslinjer. De dataetiske krav bør fungere som en række fundamentale rettigheder, som vi kender det fra menneskerettighederne¹⁵.

Kravene vil give virksomheder i Danmark en markedsfordel og aktivt bidrage til, at vi kan blive førende inden for nye databaserede forretningsmodeller og konceptudvikling. På den måde kan Danmark udnytte den gunstige position landet har med en meget veludbygget digital infrastruktur og en meget høj grad af tillid til både offentlige og private virksomheder og myndigheder.

De kommende år kommer data og kunstig intelligens til at bidrage til løsningen af rutineopgaver, maskinlæring og behandlingen af komplekse opgaver vil blive understøttet af analysebaseret data. Her bliver det afgørende, at dataetik får en central placering i forbindelse med både udvikling og implementering af kunstig intelligens i den offentlige opgaveløsning.

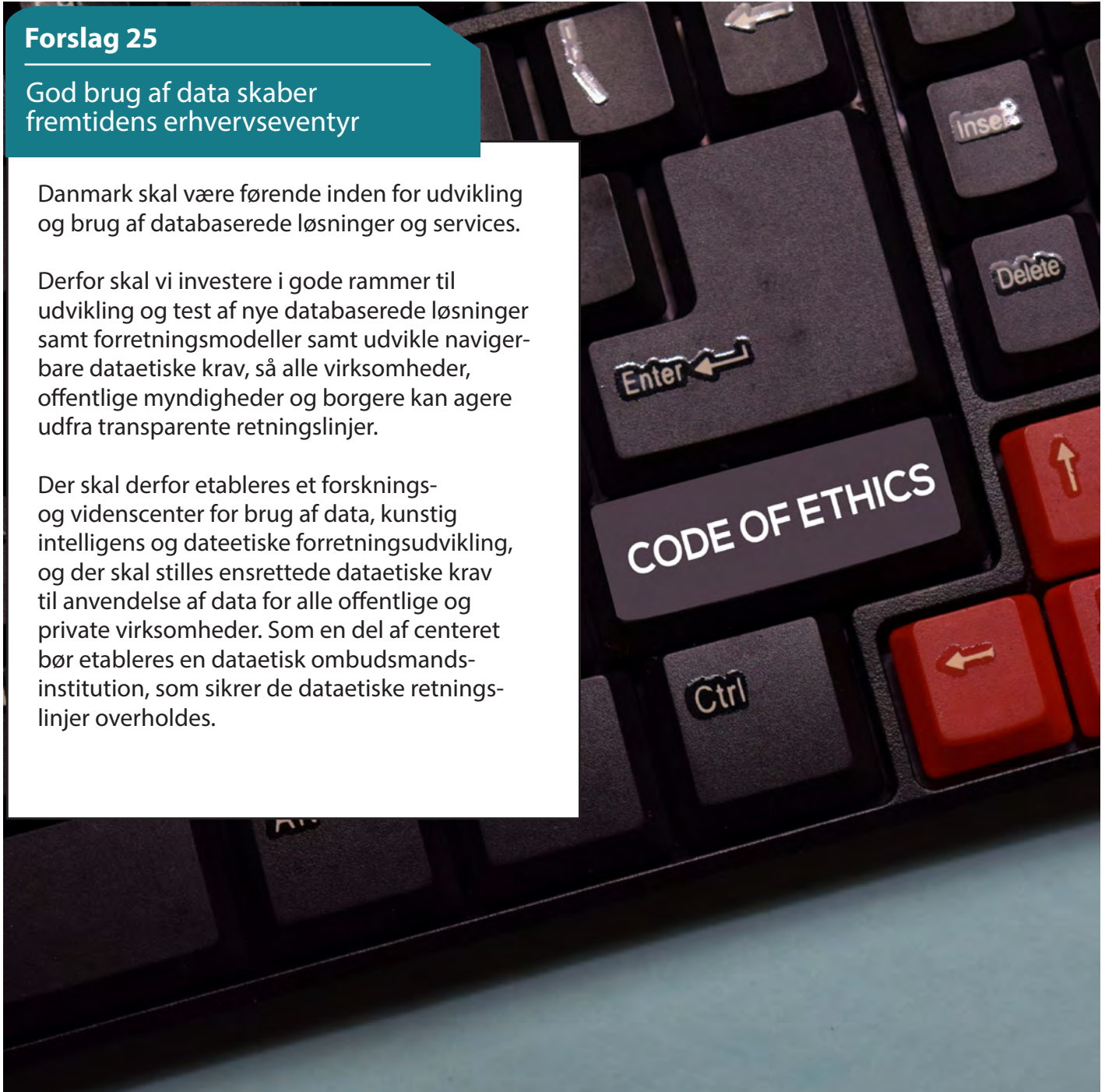
Forslag 25

God brug af data skaber fremtidens erhvervseventyr

Danmark skal være førende inden for udvikling og brug af databaserede løsninger og services.

Derfor skal vi investere i gode rammer til udvikling og test af nye databaserede løsninger samt forretningsmodeller samt udvikle navigerbare dataetiske krav, så alle virksomheder, offentlige myndigheder og borgere kan agere udfra transparente retningslinjer.

Der skal derfor etableres et forsknings- og videnscenter for brug af data, kunstig intelligens og dataetiske forretningsudvikling, og der skal stilles ensrettede dataetiske krav til anvendelse af data for alle offentlige og private virksomheder. Som en del af centeret bør etableres en dataetisk ombudsmandsinstitution, som sikrer de dataetiske retningslinjer overholdes.

Der vil være behov for et stærkere fokus på at styrke teknologiforståelsen bredt i samfundet, så vi øger den digitale forestillingskraft og samtidig bevarer tilliden og kontrollen. Det kræver viden om, hvordan disse teknologier påvirker os.

Teknologiforståelse og digital forestillingskraft, dvs. hvordan vi forstår, bruger, ser nye muligheder og forholder os kritisk til teknologien bør fremover være et vigtigt element i alle fag. For digitale teknologier er afgørende for vores måde at tilgå, behandle og forstå faglige problemstillinger; både som kommende arbejdstager eller iværksætter. Teknologiforståelse bør integreres i alle grunduddannelser, så fremtidens arbejdsstyrke klædes godt på til at forstå teknologiens muligheder og risici, set i lyset af egen kernefaglighed og jobfunktion.

KAPITEL 3 ● TEMA 3 ● MERE TEKNOLOGIFORSTÅELSE I UDDANNELSERNE

Forslag 26

Øget fokus på teknologiforståelsen gennem hele uddannelsessystemet

Den forståelsesmæssige ballast ift. teknologi og den digitale forestillingskraft skal styrkes gennem hele uddannelsessystemet, så samspillet mellem teknologi og kernefaglighed bliver en integreret del af undervisningen. Der skal derfor ikke alene satses på STEM-uddannelserne, men i alle uddannelser skal der arbejdes med at give de studerende blik for digitaliseringens muligheder og begrænsninger.

Det betyder, at lærere og undervisere skal efteruddannes, fag skal redefineres og undervisning skal udvikles og justeres. Målet er, at der skabes en sammenhængende progression i digitale kompetencer gennem hele uddannelsessystemet, som sikrer, at elever og studerende opnår de digitale kompetencer, der forudsættes i næste uddannelsestrin.

Forslag 27

Flere Tech Startups med tværfaglige kompetencer

I Danmark har vi mange gode ideer og en stærk position indenfor det digitale. Langt flere succesfulde tech startups burde blomstre. Det skal derfor gøres lettere at springe ud som iværksætter. Men at komme ind i et positivt vækstforløb forudsætter stærke kompetencer til både at udvikle og eksekvere. Det er derfor vigtigt, at der målrettes midler, som hjælper lovende tech startup virksomheder, og som udvikler og driver deres forretning i tværfaglige teams.

KAPITEL 3 ● TEMA 4 ● DIGITALISERING KAN GØRE ARBEJDSPLADSERNE BEDRE

Vi skal sørge for at bygge videre på erfaringer med digital undervisning, online salg og digitale kundemøder, som vi har udviklet under krisen.

Men vi skal ikke kun have fokus på, hvad der teknisk kan lade sig gøre men også på, hvordan vi bruger teknologien og kapaciteten bedst muligt. Genopbygningen efter den nuværende økonomiske krise afhænger derfor meget af brugen af digitale teknologier, hvis danske virksomheder – offentligt såvel som digitale – skal komme styrket ud af krisen som digitale frontløbere. Læringen ligger også hos medarbejderne, og hvordan vi formår i fællesskab at bruge den nye teknologi på arbejdspladserne, vil betyde meget for både produktivitet og trivsel på sigt

Forslag 28

Nedsæt digital Task-force med fokus på styrket digital udgang af krisen

Der nedsættes en task-force, som på baggrund af erfaringerne med digitale (sam)arbejdsformer under krisen skal komme med forslag til bedre brug af digitale løsninger i den offentlige og den private sektor, så brugen af bl.a. hjemmearbejdspladser, videokonference software og nye samarbejdsplatforme styrkes.

Forslag 29

Inddrag medarbejdere ved indførelse af ny teknologi

Digitalisering og ny teknologi kan medføre store gevinster for både arbejdspladser og medarbejdere. Men det kræver, at de digitale forandringer implementeres med tidlig og kontinuerlig medarbejderinddragelse, så et godt arbejdsmiljø og gode arbejdsprocesser fastholdes. Medarbejdere skal inddrages som konstruktive medspillere ved indførelsen af tidligt i digitaliseringsprocessen.

Herved sikres ejerskab til digitaliseringsprocessen og bedre samspil mellem teknologi og de enkeltes medarbejders arbejdsgange, dette vil bidrage til at forøge succesen med og udbyttet af den digitale udvikling i fremtiden. Det kan fx ske ved, at arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter inddrages ved indførelsen af nye digitale teknologier, og at der indføres en digitaliserings-APV på alle arbejdspladser.

AC Akademikerne

Akademikerne er talerør for 431.000 offentligt og
privatansatte, og udgør den akademiske fagbevægelse

